

NORGE

IFRCS RAMMEVERK FOR INTEGRERING OG INKLUDERING

MENINGSFULL MEDVIRKNING OSLO RØDE KORS FAMILIESENTRER

En av de fire grunnpillarene i rammeverket for integrering og inkludering er meningsfull medvirkning av mennesker med migrasjonserfaring. Dette bidrar til å sikre at vi møter folks behov, preferanser og prioriteringer i større grad, samtidig som det støtter tilpasning når kontekster endres.

At mennesker med migrasjonserfaring har reell beslutningsmyndighet gjennom hele prosessen – fra oppstart, planlegging og gjennomføring, til evaluering av våre aktiviteter – er ikke bare et uttrykk for vår forpliktelse til å sette kriserammede menneskers behov og interesser i sentrum av alt vi gjør, men er også nøkkelen til bedre og mer virkningsfulle programmer.

Oppsummering

I Norge har Oslo Røde Kors hatt meningsfull medvirkning som et styrende prinsipp i etableringen av sine banebrytende familiesentre, som tilbyr arenaer der familier kan delta i ulike aktiviteter, prate sammen, lage mat, spise og styrke lokal tilhørighet. I tillegg gir sentrene tilgang til språkkurs og annen praktisk opplæring og støtte.

Fra å identifisere behovet og foreslå familiesentrene som en løsning, til etablering og drift, har lokalsamfunnet og familiene som bruker sentrene vært aktivt og tydelig involvert i alle ledd.

Oslo har nå tre sentre i delbydelene Grønland, Stovner og Veitvet, som besøkes av familier fra hele byen. Hvert senter holder åpent tre til fem ettermiddager i uken, og med 16 000 individuelle besøk av familiemedlemmer i 2024, viser tallene hvor populære sentrene har blitt.

Fra idé til virkelighet

Inspirasjonen til familiesentrene kom direkte fra familiene i Oslo, forklarer Aina Holm, Enhetsleder Barn og familie i Oslo Røde Kors: «Vi gjennomfører jevnlig en kartlegging av humanitære behov i Oslo, kalt Oslo Puls. For lavinntektsfamilier var svarene tydelige – det de ønsket seg var et lokalt møtested med gratis aktiviteter for hele familien.»

«Etter å ha intervjuet familier, snakket med personer i våre eksisterende programmer, og intervjuet våre egne frivillige og personer i lokalmiljøet, brukte vi all innsamlet data til å etablere en pilot.»

Familiene pekte på praktiske behov: sentrene måtte være lett tilgjengelige, åpne på kvelder, i helger og ferier, og inkludere felles måltider.

«For familier med små barn fungerer det ikke å først dra hjem fra jobb og skole, spise middag, og deretter komme til familiesenteret, så vi innså at vi måtte inkludere et måltid som en del av det daglige programmet.»

For Aina former familienes deltakelse alt sentrene gjør: «Aktivitene på sentrene eies av familiene som kommer – de tre sentrene i Oslo er bygget på en felles modell, men er også ulike. Maten og aktivitetene bestemmes av familiene på hvert enkelt senter.»

Denne tilnærmingen er ikke bare inkluderende – den er også en måte å sikre sentrenes drift på lang sikt, sier hun: «Modellen der frivillige og deltakere driver sentrene sammen, krevde færre ansatte og reduserer faktisk kostnader. Det er mer bærekraftig.»

En fellesskapsorientert tilnærming

Lokalsamfunnets behov og utfordringer stod i sentrum for planleggingen av prosjektet, forklarer Astrid Solberg, daglig leder i Oslo Røde Kors: «Sentrene var ikke opprinnelig utformet som et spesifikt migrasjonstiltak – de er en lokal aktivitet der alle familier kan komme og møte andre familier.»

«Vi prioriterte områder der inntektene er lavere, som også er der vi ser en høyere andel av familier med migrasjonsbakgrunn.»

Lokale myndigheter ga sterk støtte på tvers av det politiske spekteret. Samarbeid var også avgjørende: «Samarbeid har vært svært viktig for å etablere sentrene; for å finne og dele lokaler med andre organisasjoner som kan redusere leiekostnadene, og for å organisere aktiviteter sammen med organisasjoner – som Sjakkforbundet – som ønsker å engasjere familiene som kommer til sentrene.»

«Vi ønsker også å samarbeide med bedrifter i områdene der sentrene ligger, for å utforske måter de kan bidra på.»

Astrid mener at medvirkning er innebygd i hvordan Oslo Røde Kors arbeider: «For oss er medvirkning en normal arbeidsform. Våre ungdomsaktiviteter har deltakerråd bestående av unge som diskuterer hva de vil gjøre, og de får et budsjett og planlegger innenfor det.»

«Vi planlegger å etablere deltakerråd ved hvert familiesenter for å diskutere og planlegge aktiviteter mer formelt.»

Og familiene har allerede sett fordelene: «Når vi lytter til foreldrene, sier de selv at sentrene er veldig viktige for dem. De får nye venner, møter andre foreldre med små barn som de også treffer utenfor senteret. De bygger nettverk – det handler om å bidra til å bygge lokalsamfunn.»

TIPS

Involver lokalsamfunn og potensielle deltakere fra start. Det bidrar ikke bare til å tilpasse aktivitetene til prioriterte behov, men også til å bygge eierskap, engasjement og en følelse av reelt partnerskap.

Grønland-senteret

Det nyeste senteret, på Grønland, virkeliggjør prinsippet om meningsfull medvirkning, sier senterkoordinator Weilinn Haugene: «Vi legger stor vekt på å forstå hva barna og foreldrene ønsker. De sier hvilke aktiviteter de ønsker å ha, og vi gjør vårt beste for å organisere det. En av de mest populære ønskene er å lage slim ved å blande shampoo, maismel og konditorfarge – barna elsker det!»

Men bak lek og moro ligger det en bevisst innsats for å styrke familiene: Ettersom frivillige og familier har vært en del av det hele fra dag én, har de en reell følelse av eierskap. Det er ikke 'Røde Kors vil gjøre dette' eller 'myndighetene vil gjøre det', prioriteten må være hva familiene ønsker.»

«Vi ønsker at sentrene skal være noe vi skaper sammen – familiene, barna og de frivillige. Selvfølgelig er de ansatte også en del av dette, men våre stemmer bør ikke være de sterkeste.»

«Vi kunne sisset på et kontor og designet alt selv, og bare presentert det ferdig, men det vi skaper her er et fellesskap, og vi må skape veien videre sammen.»

Beslutningene tas i fellesskap, sier hun: «Vi bestemmer sammen hva vi skal lage til middag, hvilke aktiviteter vi skal ha, men det handler ikke bare om at folk uttrykker sine ønsker – de spiller også en aktiv rolle i å gjennomføre det de ber om.»

Og de frivillige samler også inn tilbakemeldinger fra deltakere under hver aktivitetsdag for å bidra til å forme fremtidige aktiviteter:

«Vi har en daglig logg som de frivillige fyller ut på slutten av hver aktivitetsdag; den inneholder hvilke aktiviteter deltakerne ønsker å ha, hvilke forslag de har, hvilke aktiviteter som er populære – alle typer tilbakemeldinger – og vi bruker dette for å planlegge de neste aktivitetsdagene.»

IRYNA

Opprinnelig fra Ukraina kom Iryna til Oslo i 2024 med sin åtte år gamle sønn og tre år gamle datter.

«Da vi kom til Norge hadde vi verken nettverk, familie eller venner, så da vi ble invitert hit, var det veldig velkomment – og nå kommer vi hele tiden.

Når vi er her kan vi slappe av; barna mine kan leke med andre barn og øve på språket, og viktigst av alt, vi har blitt kjent med andre i nabolaget.

Jeg elsker å lage ukrainsk mat på senteret fordi jeg vil at andre skal få smake hvordan den er – jeg lagde pannekaker med epler og cottage cheese, en oppskrift jeg lærte av min mor.

Som foreldre er vi veldig involvert, vi leverer ikke bare barna våre på senteret. Vi er virkelig inkludert i hvordan senteret drives – vi deler ideene våre med frivillige og ansatte, og koordinatoren er veldig lett å prate med. Vi kan snakke fritt og komme med forslag. Det føles likestilt. Det er ikke som et lærer-elev-forhold, vi er som én stor familie.

Denne tilnærmingen, hvor vi kan komme med forslag og be om aktiviteter, og hvor foreldrene støtter opp om å gjennomføre aktivitetene, og vi alle jobber sammen, er veldig positiv.»

RAFAEL

Rafael kom til Norge for nesten 20 år siden for å jobbe, og deltar jevnlig på Veitvet familiesenter sammen med sin åtte år gamle datter.

«Jeg har kommet hit med datteren min siden senteret åpnet, hun elsker å komme hit, når hun er ferdig på skolen sier hun: 'Åh, jeg vil dra dit.'»

Vi mottar en plan over hvilke aktiviteter som skal skje på senteret – som maling, Lego, lage smykker, musikk, dans, puslespill, sjakk, søm.»

«Når foreldrene snakker sammen, lærer de om hverandres kulturer og tradisjoner. Senteret hjelper med integrering på en naturlig måte – ikke som et formelt program, men gjennom samhandling. Man lærer av andre og finner kanskje en bedre måte å leve på eller forstå ting. Det handler ikke om å bli 100 % norsk.»

«De spør barna 'hva vil dere gjøre neste uke', og det finnes skjemaer som foreldrene kan fylle ut om hvilke aktiviteter de og barna ønsker.»

«Hvor mye familien inkluderes, avhenger av foreldrene selv. Muligheten er der, og generelt er foreldre interesserte. Jeg synes dette er en god måte å drive det på.»

«Du trenger ikke å være frivillig for å bidra. Foreldre hjelper til med å lage mat, eller kanskje de sitter med barna under aktivitetene – alle bidrar til å gjøre senteret til det det er.»

TIPS

Tenk på de ulike typene medvirkning du ønsker å fremme i aktiviteten din, og planlegg hvordan du kan legge til rette for, oppmuntre og støtte deltakere i å utvikle seg langs det spekteret – fra førstegangsbesøkende, til faste formelle frivillige, og alt imellom.

Deltakelse i praksis

Frivillige spiller også en nøkkelrolle i å styrke medvirkningen. Ilja Hendel, opprinnelig fra Tyskland, startet som frivillig kort tid før Grønland-senteret åpnet, og er nå teamleder: «Klokken 16:30 ringer det på dørklokken, de første familiene kommer, og alt starter – helt til vi stenger klokken 19:30.»

«Den eneste regelen er at voksne og barn må komme sammen, vanligvis foreldre med sine egne barn, men noen ganger tar foreldre med seg barn fra en annen familie. Da får de andre foreldrene en kveld fri, og så gjengjelder de tjenesten en annen kveld.»

Ansatte og frivillige samarbeider med foreldrene for å skape balanse i rollene, forteller Hendel: «På senteret tilbyr Røde Kors-ansatte mer formell støtte og informasjon, som hvordan man registrerer seg i helsesystemet eller melder barna inn i barnehage. Frivillige hjelper med å snakke litt norsk, prate om hverdagsliv, introdusere kreative aktiviteter for barna og skape et avbrett fra hverdagens bekymringer.»

«Vi prøver å involvere familiene så mye vi kan. Det kan være å hjelpe til med middagen, eller noen ganger spør et av barna om å få hjelpe med innsjekk og skrive inn tallene på datamaskinen når folk kommer.»

«Ved inngangen har vi et 'ønsketre' der familier deler ideer om hva de vil gjøre. Hvert ønske skrives på et papirblad, og alle ideene danner sammen et stort tre.»

Hans erfaringer understreker også deltakelsens rolle i å bygge selvtillit: «Mange av foreldrene har profesjonell bakgrunn og ferdigheter som kan støtte aktivitetene på senteret eller bidra til å utvikle nye. Kanskje de hjelper til med å demonstrere en håndverksaktivitet, og så føler de seg tryggere på å gjøre det oftere, og over tid blir de en fast del av teamet.»

«Denne typen medvirkning bidrar til å bygge folks selvtillit, hjelper dem til å innse at de har ferdigheter og evner, og kapasitet til å hjelpe andre.»

Og som han påpeker gjenspeiler de frivillige selv Oslos mangfold: «Vi har rundt 15 frivillige på mandager, og mer enn halvparten av oss har migrasjonsbakgrunn. Vi har en norsk advokat, og vi har folk som kom til Norge som flyktninger – alle jobber sammen og bidrar. Det er en flott bevis på medvirkning og integrering.»

Utfordringer

Selv om familiesentrene har vært en klar suksess, har det vært utfordringer.

Hver åpningsdag på et familiesenter krever minst seks eller sju frivillige, og ideelt sett en base på 40–50 frivillige for hvert senter. Med rundt 120 frivillige fordelt på alle tre sentre, er rekruttering, samt det å beholde frivillige, en konstant prioritert.

Språklig mangfold er et annet område. Sentrene er utformet for å være inkluderende, men å nå familier som snakker sjeldne språk krever innsats. Med frivillige som snakker mer enn 21 språk til sammen, har teamet begynt med «språklørdager» for å nå ut til dem som snakker minoritetsspråk, men erkjenner at det må gjøres mer for å møte behovet.

Å balansere en uformell atmosfære med struktur er en annen utfordring: Deltakelse krever at familiene former aktivitetene, men også at de legges til rette på en god

måte. Deltakerråd er foreslått for å gi en mer formell struktur for beslutningstaking, men opprettingen av disse er bevisst utsatt til driften av sentrene er mer etablert.

For foreldrene er en utfordring graden av involvering som kreves. Selv om mange benytter muligheten til å bidra, har ikke alle foreldre tid, energi eller selvtillit til å gjøre det. Som Rafael påpeker: «I hvilken grad de inkluderes avhenger av foreldrene selv. Muligheten er der, og foreldrene er som regel interesserte, men ikke alle vil benytte seg av den.»

Til slutt; etterspørselen etter selve sentrene viser hvor verdifulle de er, men dette skaper også sin egen utfordring. Med 16 000 besøk i 2024 er det stor interesse fra andre deler av Oslo for å opprette flere sentre – noe som, selv om det er et tegn på de eksisterende sentrenes suksess, vil kreve ytterligere investeringer og ressurser.

NIMRA

NIMRA har bodd i Norge siden hun var sju år gammel, men oppdaget familiesenteret da hun flyttet til et nytt område av byen med sin unge familie.

«Jeg vokste opp i Norge og gikk på skole her, men jeg flyttet til et nytt område av byen med mannen min og barna våre for et par år siden. Det var vinter, det var mørkt, jeg hadde to små gutter og vi kjente ingen – det var deprimerende.»

«Jeg fant ut at familiesenteret skulle åpne den sommeren, og jeg talte ned dagene. Barna mine elsker å være her, og vi kommer hele tiden.»

«Den eldste gutten min er sjenert, men den yngste liker å leke med de andre barna – han har venner fra forskjellige land, og det er en gutt fra Somalia som han liker veldig godt.»

«Jeg har fått venner her også ... Vi møter de andre foreldrene

utenfor senteret, og når vi ser hverandre i nabolaget, hilser vi alltid – det føles som et fellesskap.»

«Familiesenteret har definitivt hjulpet oss med å slå oss til ro. De frivillige er veldig imøtekommende, og jeg er ganske flink til å spørre hvis det er noe vi ønsker å gjøre.»

«Hvis jeg skulle oppsummere hva som er nøkkelen ved senteret i ett ord, ville det vært 'tillit'.»

TIPS

TIPS Gjør det du kan, erkjenn hva du kan forbedre, og vær realistisk med hensyn til kapasitet. Familiesentrene erkjente at de måtte nå folk som snakker flere ulike språk, og planlegger også å opprette deltakerråd, men de ser at dette må opprettes etter at den grunnleggende driften er etablert.

Å bygge tillit

For mange familier handler sentrene om mer enn bare aktiviteter – de er en mulighet til å bygge en forbindelse med lokalsamfunnet. Nimra, som vokste opp i Norge, oppdaget sitt lokale senter etter å ha flyttet til en ny del av Oslo med mannen og barna: «Det var vinter, det var mørkt, jeg hadde ansvar for to små gutter og vi kjente ingen – det var deprimerende. Jeg fant ut at familiesenteret skulle åpne den sommeren, og jeg telte dagene. Barna mine elsker å være her, og vi kommer hele tiden.»

Sentrene har hjulpet henne med å bygge et nytt nettverk: «Jeg har fått venner her også. Det er andre foreldre som har barn omtrent på samme alder som mine. Vanligvis snakker vi om barna, og så går samtalen gradvis videre til å handle om oss selv og livet generelt. Vi møter de andre foreldrene utenfor senteret, og når vi ser hverandre i nabolaget hilser vi alltid – det føles som et fellesskap.»

For Nimra kan kjernen i senteret oppsummeres med ett ord: «Tidspunktet for når senteret er oppe, etter barnehagen og etter arbeidstid på kvelden, er veldig viktig. Men hvis jeg skal oppsummere hva som er det viktigste med senteret med ett ord, så er det 'tillit'. Vi har virkelig et tillitsforhold mellom familiene, de frivillige og de ansatte. Det tok tid å bygge opp, men vi har blitt kjent med hverandre, og lært å stole på hverandre. Det har gjort en enorm forskjell i livet mitt.»

HØYDEPUNKTER

Meningsfull medvirkning i etableringen og driften av Røde Kors familiesentre har bidratt til å forme aktivitetene slik at de mer direkte møter familiers behov og ønsker - fra åpningstider og måltider til valg av kunst, håndverk, musikk og spill i aktivitet.

Det er en tydelig og bevisst følelse av felles eierskap og tillit mellom barn, foreldre, frivillige og ansatte. Familiens gjentatte deltakelse, foreldrenes bidrag på hver åpningsdag, og det at enkelte foreldre går fra å være deltakere til å bli frivillige, viser en personlig investering i familiesentrene.

Inkorporering av uformell samhandling, språktrening og styrking av selvtillit inn i hverdagsaktivitetene har hjulpet familier å knytte seg til det norske samfunnet på en naturlig og inkluderende måte, noe som igjen har støttet familiers bredere integrering.

Kontakter og lenker

For å lære mer om Oslo Røde Kors sine familiesentre, kontakt Aina Holm på aina.holm@redcross.no eller besøk nettsiden for [Røde Kors familiesentre](#).

Norges Røde Kors

Familiesentre nettside

IFRC-kontakter

Integrasjons- og inkluderingsrammeverk

Ressurssenter for lokalt engasjement

Fotokreditering: alle bilder Norges Røde Kors

IFRCs rammeverk for integrering og inkludering er et praktisk verktøy for å hjelpe nasjonale foreninger med å planlegge, gjennomføre og følge opp aktiviteter som støtter integrering og inkludering av mennesker som har migrert.

Forankret i humanitære prinsipper fokuserer rammeverket på å fjerne barrierer og redusere sårbarheter, ved å bygge på erfaringene og kompetansen i det globale Røde Kors- og Røde Halvmåne-nettverket for å støtte aktiviteter som fremmer verdighet, trygghet og sosialt samhold.

Denne casestudien er én av ti i en serie som illustrerer hovedelementene i rammeverkets fire pilarer, med eksempler fra nasjonale foreninger i IFRCs Europa-region.

Sosial og kulturell integrering og inkludering

Orientering og informasjon – *Litauen*

Språkkunnskap – *Bulgaria*

Sosiale forbindelser – *Danmark*

Sosioøkonomisk integrering og inkludering

Syssetting – *Latvia*

Bolig – *Nord-Makedonia*

Utdanning – *Ungarn*

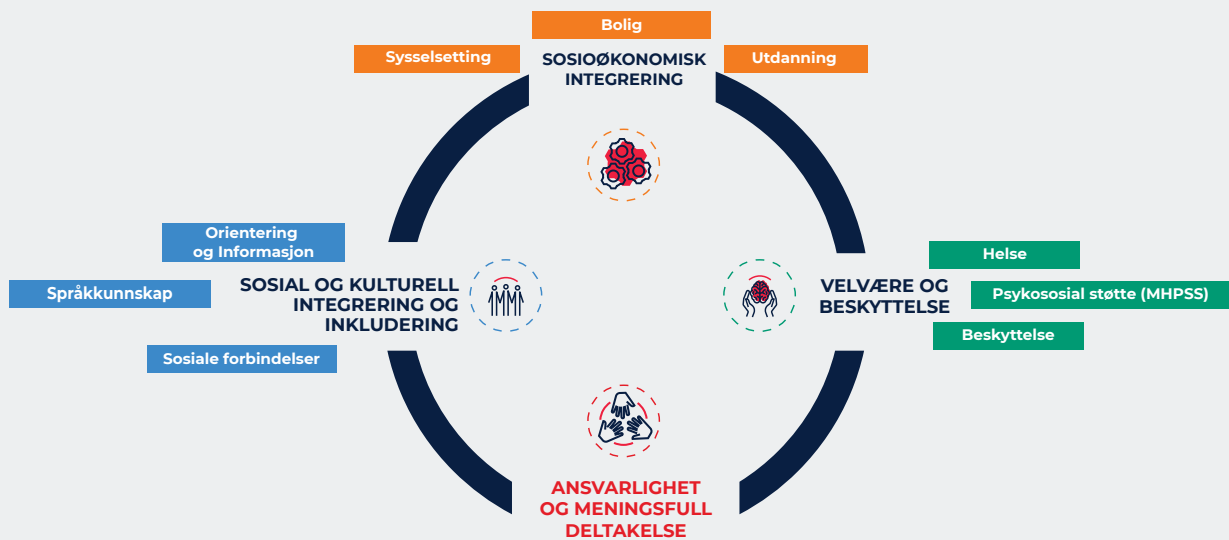
Velvære og beskyttelse

Helse – *Montenegro*

Psykososial støtte (MHPSS) – *Romania*

Beskyttelse – *Spania*

Meningsfull medvirkning – *Norge*

For å få tilgang til hele biblioteket med casestudier, besøk [Migration learning resources](#) | IFRC

